

Sygn. akt III KK 422/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

w sprawie **S. E.**

skazanej z art. 278§ 1 k.k.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 30 stycznia 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 9 stycznia 2014 r.,

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w G.

z dnia 9 listopada 2013 r.,

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w G. i sprawę przekazać temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G., wyrokiem zaocznym z dnia 29 sierpnia 2006 r. sygn. ... 191/06, uznał S. E. za winną tego, że w dniu 3 grudnia 2005 roku w G. na terenie CH M. w sklepie H& M dokonała kradzieży mienia w postaci 2 sztuk golfów oraz bluzy dresowej o łącznej wartości 258, 80 zł na szkodę firmy Hannes & Mauritz Sp z o.o. w W., tj. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. i za to na podstawie powołanego

przepisu wymierzył jej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 k.k. karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda (k. 81).

Wyrok ten uprawomocnił się bez kontroli instancyjnej w dniu 26 września 2006 r.

W związku z wejściem w życie w dniu 9 listopada 2013 r. części przepisów ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247), zwanej dalej także ustawą nowelizującą, Przewodnicząca Wydziału XI Karnego Sądu Rejonowego w G. działając z urzędu, wyznaczyła posiedzenie celem podjęcia decyzji w przedmiocie kontrawencjonalizacji wskazanego wyżej wyroku (k. 104).

Sąd Rejonowy w G., postanowieniem z dnia 9 listopada 2013 r. sygn. akt ... 191/06, na podstawie art. 30 § 1 k.p.k. i art. 50 ust. 1 *a contrario* ustawy nowelizującej - stwierdził brak podstaw do zamiany kary 6 miesięcy pozbawienia wolności - wymierzonej skazanej S. E. prawomocnym wyrokiem tegoż Sądu z dnia 29 sierpnia 2006 r. w sprawie o sygn. ... 191/06, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., na karę 30 dni aresztu (k. 106-108).

Po rozpoznaniu zażalenia obrońcy skazanej Sąd Okręgowy w G. postanowieniem z dnia 9 stycznia 2014 r. sygn. akt ... 684/13, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu I instancji (k.126- 127).

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy w G. podzielając argumentację Sądu I instancji przyjął, że przy kontrawencjonalizacji należy brać pod uwagę wynagrodzenie minimalne z daty czynu zabronionego, ponieważ nowelizacja art. 119 § 1 k.w. dotyczy znamion czynu zabronionego związanych z zachowaniem sprawcy. Te zaś przy ocenie prawnej konkretnego czynu odnosić zawsze należy do daty popełnienia czynu. Skoro bowiem znamię wartości mienia zostało powiązane z wartością zmienną, jaką jest każdorocznie ustalana wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, trzeba przyjąć, że jedyną okolicznością petryfikującą tę zmienną w sposób jednakowy dla wszystkich sprawców jest czas popełnienia przestępstwa.

Od powyższego postanowienia kasację na korzyść skazanej, w trybie art. 521 § 1 k.p.k. wywiódł Prokurator Generalny, który na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił orzeczeniu Sądu odwoławczego

rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, polegające na odmowie dokonania zamiany wobec skazanej S. E. kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 29 sierpnia 2006 r., sygn. akt ... 191/06, na karę 30 dni aresztu w sytuacji, gdy istniały ku temu przesłanki, ponieważ czyn objęty tym wyrokiem stanowił wykroczenie według wskazanej ustawy.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego wywiezioną na korzyść skazanej okazała się oczywiście zasadna, dlatego została rozpoznana na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Postanowienie Sądu Rejonowego w G. zapadło z rażącym naruszeniem art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Jest to przepis przejściowy, który *in principio* przyjmuje zasadę, że jeżeli według ustawy nowelizującej czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie, orzeczona kara podlegająca wykonaniu ulega zamianie na karę aresztu w wysokości równej górnej granicy ustawowego zagrożenia za taki czyn. Należy przypomnieć, że na podstawie art. 56 pkt 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. przepis ten wszedł w życie w dniu 9 listopada 2013 r. Jednocześnie z tym samym dniem na podstawie art. 2 pkt 4 u.n. został znowelizowany art. 119 k.w. poprzez zmianę wartości granicznej szkody decydującej o tym, kiedy kradzież należy kwalifikować jako wykroczenie z art. 119 k.w., a kiedy jako przestępstwo z art. 278 § 1 i 3 k.k. Za jedyne kryterium tego rozróżnienia przyjęto wartość szkody nie przekraczającej $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia za pracę, które stosownie do treści art. 47 § 9 k.w., dodanego z dniem 9 listopada 2013 r. na mocy art. 2 ust. 2 u.n., należy ustalać w oparciu o minimalne wynagrodzenie za pracę określone na podstawie ustawy z dnia 10

października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679. z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314).

Zagadnienie to było przedmiotem analizy Sądu Najwyższego w postanowieniu z dnia 16 lipca 2014 r. sygn. akt III KK 211/14 (publ. Prok.i Pr.-wkł. 2014/11-12/2), który stwierdził, że w przypadku przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., popełnionego przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, za które prawomocnie orzeczono określone kary, analizę wartości granicznej mienia stanowiącego przedmiot kradzieży dla celów kontrawencjonalizacji, w myśl art. 119 § 1 k.w, w brzmieniu nadanym tą ustawą należy odnosić do 1/4 minimalnego wynagrodzenia, jednak nie z chwili popełnienia czynu zabronionego, jak to przyjął Sąd Rejonowy w G., lecz z daty wejścia w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. Wartość ta wynosi 400 zł, bowiem zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2012 r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2013 r. (Dz. U. z dnia 17 września 2012 r., poz. 1026), wydanym na podstawie art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, od dnia 1 stycznia 2013 r. wynagrodzenie to ustalone zostało w wysokości 1.600 zł.

W kontekście argumentacji zawartej w tym judykacie, która zachowuje swoją aktualność w sprawie niniejszej, nie można podzielić stanowiska Sądu Okręgowego zaprezentowanego w zaskarżonym postanowieniu, że przepisy ustawy nowelizującej nie pozwalają na zdekodowanie, która data ma być wiążąca, gdy chodzi o ustalenie minimalnego wynagrodzenia. Przepis art. 50 ust. 1 u.n., którego zastosowanie nie może prowadzić do pogorszenia sytuacji skazanego, odnosi się do stanu prawnego obowiązującego w dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej, o czym przekonuje sformułowanie " Jeżeli według niniejszej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie...". Pojęcie "ustawa" w rozumieniu art. 50 u.n. obejmuje wszystkie przepisy obowiązujące w dacie wejścia w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, od których zależy ocena, czy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi obecnie przestępstwo, czy wykroczenie. Dotyczy to również tych unormowań, które

nie mają charakteru regulacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego (zob. też wyrok SN z dnia 11 października 2000 r., III KKN 356/99, Prok. i Pr.-wkł. 2001/2/1, uchwała SN z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 3/14, OSNKW 2014/6/44). Zatem, stosując zasady określone w art. 50 u.n., należy uwzględnić także obowiązujące w dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej przepisy regulujące wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, tym bardziej, że nawiązują do nich znowelizowane przepisy art. 119 w zw. z art. 47 § 9 k.w.

Sąd Okręgowy wydaje się również nie zauważać, że kontrawencjonalizacja wprowadzona dyspozycją art. 50 u.n. dotyczy orzeczeń, które uprawomocniły się przed wejściem w życie ustawy nowelizującej z dnia 27 września 2013 r. Dlatego zmiana ustawy, mocą której dane zachowania będące wcześniej przestępstwami stanowią obecnie wykroczenia nie powoduje, iż możliwa jest zmiana oceny prawnej czynu ustalonego w prawomocnym wyroku, a więc że następuje "przekształcenie" owego przestępstwa w wykroczenie (zob. uchwały SN: z dnia 27 września 1985 r., VI KZP 25/85, OSNKW 1986/3-4/19 i z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 6/14, OSNKW 2014/6/47, postanowienie SN z dnia 16 lipca 2014 r., III KK 211/14, Prok.i Pr.-wkł. 2014/11-12/2). Zatem, przekwalifikowanie czynu z kategorii przestępstw do wykroczeń w trybie art. 50 u.n. nie powoduje zmiany charakteru prawomocnego skazania, które w dalszym ciągu jest skazaniem za przestępstwo, a modyfikuje jedynie wymiar kary, jej wykonanie oraz przedawnienie wykonania kary i zatarcie ukarania według zasad przewidzianych w Kodeksie wykroczeń. Dlatego przyjęty w art. 50 u.n. model kontrawencjonalizacji, ograniczający się do przekształceń prawomocnego wyroku w zakresie orzeczenia o karze nie uzasadnia stosowania ustawy nowelizującej z dnia 27 września 2013 r. wstecz poprzez dokonanie ponownej oceny znamion znowelizowanego art. 119 k.w., przez pryzmat przepisów określających minimalne wynagrodzenie za pracę w dacie popełnienia czynu, ponieważ w tym czasie obowiązywał inny stan prawny, który został uwzględniony przez Sąd orzekający o odpowiedzialności sprawcy i ta ocena zyskała przymiot prawomocności.

Powyższe argumenty prowadzą do wniosku, że kontrawencjonalizacja w trybie art. 50 u.n., który to przepis w wyznaczonym zakresie działa *ex nunc*,

dokonywana jest tylko raz według szeroko rozumianego stanu prawnego obowiązującego na datę wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Odnosząc te rozważania do sprawy niniejszej trzeba stwierdzić, że wartość skradzionego przez S. E. mienia w ramach czynu przypisanego jej w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w G. wynosiła 258,80 zł, a zatem w dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej nie przekraczała kwoty 400 zł stanowiącej wartość graniczną, powyżej której należy tego rodzaju czyn kwalifikować jako przestępstwo. Zatem, Sąd Rejonowy obowiązany był do dokonania kontrawencjonalizacji wskazanego wyroku poprzez zamianę orzeczonej kary pozbawienia wolności, na karę 30 dni aresztu. Prowadzi to do wniosku, że Sąd ten przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia w sposób rażąco naruszył przepis art. 50 u.n., które to naruszenie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. uchylił zaskarżone orzeczenie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w G. i sprawę przekazał temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania. W postępowaniu ponownym, stosownie do dyspozycji art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. Sąd *meriti* uwzględni przedstawione wyżej zapatrywania prawne.